

ע ל ה פ ר ק

עם סיכום הביקורת של שנת תשי"ז

מקרה הוא שסיכומי הביקורת של תשי"ז תואמים את המספרים של השנה שלפני כן עד לפרט האחרון של מאית אחוז השומן. המקרה הוא כמובן רק בתיאום המוחלט ולא ברמת ההישגים כשלעצמם. שמירה על הישגים כה גבוהים במשך שנתיים מעידה על מאמצים ועל יכולת רבים בקרב הבוקרים, היא גם מדגישה מאידך באופן בולט את הקשיים להתקדם מעבר לרמה מסוימת התקדמות נוספת. האם כבר הגענו לשיא ולא נוכל יותר?

מתוך עיון בפירוט הסיכומים וניתוח הנתונים והשוואתם עם המקבילים להם בשנה שעברה אנו למדים, כי הישגי שיאים היו השנה גבוהים יותר כי במספר לא קטן של משקים היתה התקדמות יפה לעומת השנה שעברה, אולם גם בולט מספר משקים בהם היתה נסיגה לא קטנה. ברור לגמרי שאין במקרים אלה לחפש את הסיבות בגורמי גנטיקה, אלא ברובם נעוצה הסיבה ב"משברי הזנה קטנים" במשך השנה. לרוב אלה הם מקרים של אי-התאמת הזמנים במעברים מגידול מספוא אחד למשנהו ואזילת המלאי במתבן או מיכל התחמיץ לפני הזמן. גם "משברי הקיץ" שהשלמנו אתם באופן כללי היו במשקים לא מעטים חריפים מדי בהשוואה עם נתונים של משקים שכנים. אין ספק שברוב המקרים האלה יש לחפש את הפתרון בהתאמת טיב המזונות ש"משכו" את לב פרוטינו למרות תיאבונן הלקוי כתוצאה מהחום הרב.

נראה שאת מאמצינו לקראת השנה הבאה עלינו לרכז ב"פכים הקטנים" של ההזנה. משימה זו היא קשה ועדינה, כי היא מחייבת שיתוף פעולה מלא בין הבוקרים ועובדי המספוא וכן התאמה מקסימלית עם הנהלת המשק הכללית. השגת הרמוניה כזו היא יותר תפקיד אירגוני חברתי מאשר תפקיד מקצועי, אבל על הבוקרים לנסות להיות יוזמים בשטח זה ומובטח שבשי-

פורים קטנים באספקת המספוא מסוגלים עדרינו להניב עוד יותר.

הגיעו הפרים מארה"ב

15 הפרים שהגיעו בימים אלה מארה"ב, פרי מאמציו של חברנו שמעון, מהיום המשך עקבי לדרך טיפוח עליה עלינו עם ייבוא הפרים הקא-נאדיים ב-1947. מאז הובאו קבוצות פרים אחדות ברווחי זמן שונים, תמיד מתוך מגמה להחזיר ולהרחיב את השפעת קוי הדם האמריקאיים בתוך העדרים שלנו. התוצאות של עשר שנות שימוש בפרים האמריקאיים הן חיוביות בהחלט והן משתקפות יפה בהישגי התנובה של עדרינו בתקופת שנים זו. הצלחנו לרכוש את מיטב הישגי הטיפוח של המגדלים האמריקאיים ולסגל אותם לצרכינו למרות המרחק הגדול ותנאי המשק והטבע השונים מאוד. ברבות הימים אמנם החד-מרנו את תביעותינו ביחס לסטנדרט הפרים בהר-בה פרטים אבל באופן כללי נשארנו במסגרת מצומצמת למדי של עלית משפחות הבקר מהגזע הפריזיאמריקאי. גם משלות אחרון זה מתחסס ברובו המכריע על אותן משפחות מהן באו הפרים הקודמים ואפשר לצפות מהם להמשך הצלחתנו בעתיד.

החלטה תמוחה

לפנינו החלטת ועדת הייבוא שליד אגף בעלי החיים משיבתה האחרונה המתירה מתן רשיון להמשך ייבוא בקר לגידול בקר לבשר מטורקיה. בועדת הייבוא מיוצגים השלטונות הווטרינריים, אנשי המקצוע לגידול בקר של משרד החקלאות, הסוכנות היהודית, ה"חקלאית" וארגוני המגדלים בארץ. לוועדה נסיון עשיר בטיפול בבעיות ייבוא של סוגי בקר שונים ומאוצות שונות. במשך שנות העבודה של מוסד זה חובר "תקנון" שלם של תנאים, החמרות ותביעות, כולם מכוונים לשמירה מקסימאלית אפשרית בפני הכנסת מחלות בעלי חיים מארצות חוץ. שמירת

נתקבלו ללא כל התנגדות על ידי הספקים הטור-קיים, אבל נשארו ברובן על הנייר. תוך ביצוע המשלוחים הראשונים התברר שבדיקה אינה בדיקה שתעודת בריאות וטרינרית אין לה שייכות ישירה לבהמה שעל שמה היא ניתנת, אינפורמציה על פו"ט אינה מוסמכת, הסגר אינו הסגר — בקיצור אין כלל שפה משותפת בכל אותם עניינים חשובים אשר בהם תלוי סחר תקין בבעלי חיים בין ארצות.

בתנאי המשקים שלנו יש בכך סכנה רצינית לא רק לעדרי הבשר הקיימים, אלא גם לעדרי החלב. עדרי הבשר שלנו ברובם אינם נמצאים ב"ראנצ'ים" מבודדים, אלא שוכנים לרוב בתנאי צפיפות בתוך חצר המשק, וגם מבחינת העובדים ושטחי המדעה אין אפשרות מלאה לשמור על איזולציה בין העדרים. אמנם נכון שמקרים ראשונים אלה עברו מבלי לגרום אסון, אולם האם מותר לנו להמר בצורה כה מסוכנת בבריאות עדרינו? ובכל זאת, כאשר הובאה ההצעה לחדש את המשלוחים מטורקיה היא אושרה ע"י רוב חברי הוועדה. בעינינו החלטה זו היא הרת סכנות ויש למנוע את ביצועה בכל מחיר. לדעתנו לא מוסמכת ועדת הייבוא לעשות הנחות בשטח הווטרינרי והמקצועי תחת לחץ של הסכמים מסחריים וענייני מטבע, אלא עליה לדון בעניינים בתחום סמכותה בלבד ואז אין כל ספק שהחלטתה בענין הייבוא הטורקי חייבת להיות שלילית גם על יסוד הנוהג בייבוא מארצות אחרות ובוחאי על יסוד הנסיון של המשלוחים הטורקיים הראשונים.

אין זאת אומרת שצריך לוותר על התכניות של הרחבת העדרים ולקצץ ע"י זה באפשרויות פרנסה נוספות של משקים חקלאיים, אבל יש לחפש בדרכים אחרות ובשום פנים לא להסכים לחידוש המשלוחים הטורקיים.

באזני אנשי המיכת המזון

תוך בירור פרטים על טיב קליפות כותנה טחונות שתעשית השמן הישראלית הכינה עבור השוק הפנימי התגלה לנו נוהג "מענין" מאוד המקובל בבתי החרושת בארץ בקשר להכנת כוספות. בהרבה מקרים מוסיפים לכוספות מים

כל אלה במשך שנות קיום הייבוא מאז קום המדינה היתה קשורה לא כך במאמצים גדולים ובצמצום אפשרויות הקניה אלא היא עלתה גם בכספים רבים. שוגרו רופאים לחו"ל לערוך בדיקות כלליות מוקדמות ורופאים צורפו למשלחות קניה וליוו את עבודתן מההתחלה ועד הסוף. לא פעם גרמו הסייגים וההגבלות לתסבוכות קשות מאוד בביצוע הטכני של הקניות ובארגון המשלוחים בדרך הים שהם קשים בלאו-הכי לא פעם חשבנו את התביעות כמופרזות והיו לא מעט חיכוכים על רקע זה אבל תמיד גבר הקו לחומרה ולא לקולה.

במקביל לעמדה זו בשטח הייבוא נעשתה באור תה תקופת שנים פעולה נרחבת של מניעת מחלות וביעור מחלות מקרב עדרינו אשר אורגנה בצורה תכניתית ומתוך שיתוף פעולה מלא בין ציבור הבוקרים ומוסדות הממשלה. פעולות אלה שולמו בחלקן המכריע ע"י המגדלים והן הוכתרו בהצלחה לא מעטה. הגענו לידי כך שכל אזורי גידול הבקר במדינה הם נקיים מכל מחלה ורק מרכזי החלבנות העירונית סביב פתח-תקוה, תל-אביב ורחובות נשארו מנוגעים. הישג זה טרם הוערך כראוי בהשפעתו על רנטביליות הענף, אבל כהישג מקצועי וטרינרי הוא צריך היה לעורר את המוסדות המתאימים להגן עליו ולבצר אותו, כשם שעושות זאת מדינות מתקדמות רבות וכשם שעשתה זאת גם מדינת ישראל בעבר.

אולם, הנה מה שקרה למרבה התמיהה:

מתוך חיפוש דרכים להרחבה מהירה של עדרי בקר לבשר הניזונים בעיקר על מרעה טבעי הגענו בין היתר גם לטורקיה, הכוונה היתה להביא עדרי פרות לרבייה שישמשו כאן יסוד להכלאה עם פרים של גזעי בשר מטופחים. אחרי גישושים ראשונים בדבר התנאים הווטרינריים ומצב הסניטציה במדינה זו התעוררו חששות רציניים בדבר סכנות הבריאות הצפויות לנו ממקור זה. בכל זאת לא נרתעו, קבעו החמרות נוספות וארגנו תוך תקלות רבות משלוחים ראשונים. ואמנם התאמתו לצערנו כל החששות והבקר הטורקי הביא אתו מ"כל טוב" ואפילו מקרה של פו"ט התגלה בבית ההסגר בחיפה. לא הועילו כל ההחמרות מצדנו, אשר אמנם

סיכום ביקורת תגובת החלב והשומן לשנת תשי"ז 1956/57

מאז תשי"ב מתנהלת ביקורת החלב והשומן במסגרת יציבה וגם בתשי"ז היא הקיפה למעלה מ־14.000 פרות ב־180 ישובים. מספר הפרות שבביקורת מהווה 35% מכלל עדר הפרות במדינה. בכלל מספר המשקים המבוקרים היו 152 קיבוצים, 10 מושבים, 9 מושבים שיתופיים ו־9 בתי־ספר חקלאיים. ב־16 משקים לא היתה אפ־ירות לחשב את הממוצע השנתי בגלל החסרת יותר משתי בקורות במשק השנה.

החודש	מספר פרות בעדר	מספר פרות בבקורת	ק"ג חלב ביום הבקורת	אחוז השומן	ממוצע לפרה בעדר	ממוצע לפרה בבקורת	המליטו פרות	המליטו מבכירות	מתו
איטיבר	12783	9797	142400	3.88	11.1	14.5	741	483	7
ניבמבר	12349	9091	138952	3.75	11.3	15.3	869	443	7
דצמבר	13607	9955	157701	3.72	11.6	15.8	968	389	8
ינואר	13490	10021	171424	3.66	12.7	17.1	984	401	2
פברואר	14059	11148	200543	3.62	14.3	18.0	1169	478	8
מרץ	14034	11764	216735	3.57	15.4	18.4	1051	390	7
אפריל	13674	11947	220080	3.49	16.1	18.4	844	381	11
מאי	14241	12516	224857	3.42	15.8	18.0	661	295	4
יוני	13622	11746	198697	3.44	14.6	16.9	407	183	5
יולי	14369	11802	187894	3.49	13.1	15.9	506	187	5
אוגוסט	13866	10973	159535	3.54	11.5	14.5	630	211	4
ספטמבר	13532	10429	148609	3.63	11.0	14.2	845	299	6
ממוצע לחודש	13635	10931	180619	3.58	13.25	16.52			
סיכום שנתי							9675	4140	74
תש"ז	13586	10873	180040	3.58	13.25	16.60	9536	4434	65

ממוצע לפרה לשנת תשי"ז : 4836 ק"ג חלב, 173 ק"ג שומן, 3.58 אחוז השומן
ממוצע לפרה לשנת תש"ז : 4836 ק"ג חלב, 173 ק"ג שומן, 3.58 אחוז השומן

התגודות בטור „מספר הפרות בעדר” נובעות מן התנועה בעדרים ומליקויים בביקורת במספר משקים באותם חודשים. היחס בין „מספר הפרות בעדר” ו„מספר הפרות בביקורת” מעיד על מצב התעברות תקין בעדרים במשך שנת הבקורת שנמשך כבר שנים אחדות. מספר המבכירות שנכנס השנה לתקופת החליבה הראשונה שווה

בקירוב למספר הפרות שהוצא מן העדר באותה תקופה.

עקומת החלב לפי הממוצע ליום ולפרה בעדר בשנת תשי"ז עוברת בסטיות קלות מאוד ליד עקומת תש"ז. השיא השנה הוא ב־0.3 גבוה מזה של השנה שעברה והוא חזר, כמו לפני שני תיים, לחודש אפריל לעומת החודש מאי בשנה

כי בתהליך הרגיל של הפקת השמן אינם מצליי חים להפריד אותן עם 11% מים שנקבעו לדברי התעשיינים כגבול ע"י שלטונות משרד מסחר ותעשייה.

לפי הסטנדרט המקובל בעולם לא יעלה אחוז הרטיבות בכוספות על 7 עד 8 ומה טעם ראו בארץ לסטות מסטנדרט זה. מה שם ייקרא ענין הוספת המים ואיזה אינטרס הוא בא לשרת ?

אין זו שאלת הגינות מסחרית בלבד כאשר מוכרים לחקלאים טונה מים במחיר כוספה, אלא גם טיבה וכושר השתמרותה במחסנים נפגעים קשה ע"י תוספת המים.

על חטיבת המזון לתת את דעתה על הענין ולעשות הכל כדי להביא את הכוספה הישראלית לרמת הסטנדרט הבינלאומי.
